

Migranten lopen achterstand in onderwijs snel in

15 juli 2026

De traditionele migrantengroepen in Nederland halen hun onderwijsachterstand relatief snel in. Met iedere volgende generatie verdwijnt 50 à 60 procent van de taal- en rekenachterstand die migranten hebben ten opzichte van de rest van de bevolking. Dat blijkt uit intergenerationeel onderzoek naar Cito-scores.

De inhaalslag is nog een stukje groter als je rekening houdt met de ongelijke startpositie van veel migranten. Corrigeer je voor de sociaaleconomische positie van de grootouders (zoals opleidingsniveau, beroep en de leeftijd waarop zij hun eerste kind kregen), dan verdwijnt binnen één generatie 70 procent van de rekenachterstand en 62 procent van de taalachterstand.

Wetenschappers uit Maastricht en Rotterdam komen tot deze conclusie nadat ze historische bestanden met schoolresultaten aan elkaar wisten te knopen. Doordat die resultaten al sinds 1977 periodiek worden bijgehouden en ook de persoonsgegevens beschikbaar zijn, konden de wetenschappers achterhalen hoe ouders en hun kinderen scoorden op de toetsen.

"We zien dat het verschil tussen migranten en de rest nog heel groot is in de generatie van de ouders", zegt auteur Dinand Webbink, hoogleraar beleidsevaluatie aan de Erasmus Universiteit. "Maar bij de kinderen is nog maar een derde over. Zou je die ontwikkeling doortrekken, dan is het verschil binnen drie generaties helemaal verdwenen."

Uniek

De gecombineerde dataset bevatte uiteindelijk de reken- en taalvaardigheden van 27.390 ouders en 43.795 kinderen. Daarvan hadden 1130 ouders en 1640 kinderen een niet-Europese migratieachtergrond; ze komen vooral uit Marokko, Turkije en de voormalige Nederlandse koloniën. Onder Marokkaanse Nederlanders bleek de inhaalslag het grootst, schrijven de onderzoekers in het Journal of Population Economics.

Volgens de wetenschappers laten de resultaten zien dat migrantenkinderen in principe even snel leren als leeftijdsgenoten zonder migratieachtergrond, mits je rekening houdt met de verschillende uitgangspunten. Andere factoren, zoals culturele verschillen, lijken dus geen grote rol te spelen.

Volgens onderwijsonderzoeker Maarten Wolbers, zelf niet betrokken bij het onderzoek, weten we uit eerder onderzoek al dat de tweede en derde generatie migranten het stukken beter doen

dan de eerste. Wel is het volgens de hoogleraar 'uniek' dat deze groep wetenschappers dat effect nu heeft gereproduceerd met data van ouders en hun kinderen.

Tijdgeest

Tegelijkertijd wijst Wolbers erop dat de verklaring ook in de tijdgeest kan liggen. "Een deel van het effect wordt waarschijnlijk verklaard doordat ook het onderwijsstelsel de afgelopen decennia is mee veranderd. Er is op de pabo tegenwoordig meer aandacht voor diversiteit en leraren hebben hogere verwachtingen van alle leerlingen. Daar profiteert vooral de generatie van kinderen van."

De onderzoekers maken wel een voorbehoud bij hun eigen werk. Ze konden hun onderzoek enkel doen met data van traditionele migrantengroepen (uit onder andere Suriname, Marokko, Turkije en de Antillen), omdat zij lang genoeg in Nederland zijn om meerdere generaties te bestuderen. Het is dus niet duidelijk of de opwaartse mobiliteit hetzelfde is voor recente asielmigranten.

Verder zeggen de data vooral iets over de sociale stijging op het schoolplein. Op de arbeidsmarkt blijven (kinderen van) migranten namelijk nog wel behoorlijk achter, blijkt uit ander onderzoek. Mogelijk spelen verschillende loopbaanvoorkeuren en arbeidsmarktdiscriminatie een rol, schrijven de onderzoekers.